

REGERINGSKANSLIET

Slutlig

Bilaga 2.

Rådspromemoria

EPSCO-rådet 2-3 juni 2005

Jordbruksdepartementet

2005-05-20

Livsmedels- och djurenheten

Christina Isaksson Eldh

Tfn 08-405 10 83

e-post: christina.isaksson-eldh@agriculture.ministry.se

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillsättning av vitaminer, mineralämnen och vissa andra ämnen i livsmedel

- Politisk överenskommelse

Dokument

14842/03 DENLEG 73 CODEC 1613

Tidigare dokument

- KOM (2003) 671 Europaparlamentets och rådets förordning om tillsättning av vitaminer och mineralämnen och av vissa andra ämnen i livsmedel,

- Fakta-PM Jordbruksdepartementet 2003/04:FPM 43.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden

Lägesrapport i december 2004.

Bakgrund

Förslaget omfattar regler om under vilka omständigheter vitaminer och mineraler kan tillsättas livsmedel samt regler för märkning och marknadsföring. Förslaget om berikning har nära koppling till arbetet med förslaget om regler för närings- och hälsopåståenden och även till ett kommande förslag om översyn av näringsvärdesdeklarationen, direktiv 90/496 (EG).

Behandlingen i rådsarbetsgrupp är avslutad och förslaget har behandlats på ett Corepermöte den 27 april, på attachémöten den 3 maj och 17 maj och åter i Coreper den 25 maj 2005.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 95 i fördraget. Medbeslutandeprocessen enligt artikel 251. Samråd med Europeiska, ekonomiska och sociala kommittén (EESK). Sakområdet kommer att regleras genom en förordning.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens förslag. Förslaget löser handelsproblem på den inre marknaden och främjar fri konkurrens och rörlighet av varor. Sverige vill säkerställa att harmonisering inte sker på bekostnad av säkerhet och folkhälsa. Det är viktigt att komma fram till principer som tillvaratar konsumenternas behov av säkra och icke vilseledande produkter.

Sverige anser:

- att berikning endast ska tillåtas i ett begränsat antal varugrupper och att dessa varugrupper ska ha en lämplig näringsprofil. Detta innebär att berikning inte ska utsträckas till varugrupper med lågt eller obefintligt näringsvärde, eller till exempel fettrika och sockerrika livsmedel. (Undantaget koksalt som är ett traditionellt bärarlivsmedel för jod, i enlighet med rekommendationer från WHO).

Detta önskemål är till stora delar tillgodosett, dels genom att det kommer att finnas en koppling till förslaget om närings- och hälsopåståenden och dels genom att förslaget innehåller ett förbud mot berikning av icke-behandlade färskvaror bl a frukt, grönsaker, kött och fisk samt livsmedel som innehåller minst 1,2 volymprocent alkohol. Sverige ser helst att även ytterligare kategorier skulle kunna föras in på förbudslistan, till exempel konfektyrvaror, men eftersom förslaget innehåller en kommittéproceduren för hur berikning av ytterligare kategorier kan förbjudas, så kan lista komma att utökas i framtiden.

- att berikning ska tillåtas med ett begränsat antal ämnen och i begränsade mängder. Denna åsikt grundar sig på allmänt erkända vetenskapliga rön och ett riskanalytiskt perspektiv. Det finns flera näringsämnen där marginalen mellan toxisk dos och behovet är liten. Tillsättning får inte medföra en ökad risk för negativa hälsoeffekter som beror på överintag av vitaminer och mineraler eller vissa andra ämnen.

Detta kommer att tillgodoses genom att förslaget innehåller regler och kriterier för hur högsta och lägsta halter av vitaminer och mineraler skall fastställas.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets rapport efter den första läsningen väntas inom kort. Omröstningen i plenum är planerad till den 26 maj 2005.

Förslaget

Kommissionens förslag:

- fastställer i vilka syften vitaminer och mineralämnen får tillsättas,
- anger i bilagor vilka vitaminer och mineralämnen som får tillsättas,
- anger vissa begränsningar när det gäller i vilka livsmedel vitaminer och mineralämnen får tillsättas (icke behandlade färskvaror, bland annat frukt, grönsaker, kött och fisk samt alkoholhaltiga drycker får inte berikas),
- anger kriterierna för fastställande genom kommittologiförfarande av de högsta och lägsta halter av vitaminer och mineralämnen som livsmedel får innehålla
- anger att lämpliga särskilda bestämmelser skall införas om märkning, presentation och reklam,
- ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att saluföring av dessa produkter anmäls för att underlätta övervakningen,
- utgör grunden för granskning och vid behov reglering av tillsättning av "vissa ämnen" i livsmedel, utöver vitaminer och mineralämnen.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

1. Krav på obligatorisk berikning av vanliga livsmedel finns enbart i fråga om AD-vitaminberikning av margarin. Livsmedelsverket kan bevilja dispens från föreskrifterna vilket innebär att även oberikat margarin (i mindre volymer) förekommer i Sverige.

Bestämmelserna kan fortsätta att gälla till dess att gemenskapen fastställt obligatoriska regler för berikning av margarin. Enligt kommissionens förslag skall Sverige meddela kommissionen om den nationella bestämmelsen.

2. Frivillig berikning är tillåten (s.k. generellt tillstånd) för vissa varugrupper (lättmjolk, matolja, mjöl, pasta och salt), förutsatt att berikningen håller sig inom vissa uppställda gränser. Anmälan av sådan berikning är kostnadsfri (i praktiken har ingen sådan anmälan skett de senaste 15 åren).

Dessa former av berikning kan fortsätta på frivillig basis.

3. Frivillig berikning av andra varugrupper än de som angetts i punkt 2, är tillåten endast efter särskilt tillstånd. Företagen ansöker och betalar en avgift i samband med att tillstånd meddelas. Särskilt tillstånd har

exempelvis medgivits för juice, nektar, frukt- och bärbaserade drycker, krämer och soppor, frukostcerealier, vuxenvällingar, ris, sojadrycker, vassleprodukter och potatismos. En ansökan om att berika godis avslogs 2003.

Tillståndskravet försvinner.

4. Berikningsdispenser. I fallet energidrycker har Livsmedelsverket inte gett berikningstillstånd enligt punkt 3, utan dispens från berikningsföreskrifterna.

När tillståndskravet försvunnit enligt förslaget krävs inte heller någon dispens från berikningsföreskrifterna enligt nuvarande praxis.

5. Lista över näringsämnen och berikningsmedel. Våra regler har i likhet med EG-förslaget formen av en positivlista. Det har förekommit att Livsmedelsverket varnat för vissa föreningar som inte ingått i positivlistan, t.ex. germanium och vanadin. Någon detaljföreskrift finns inte utan livsmedelslagen har ansetts tillräcklig i det fallet.

Enligt övergångsbestämmelserna i förslaget är det tillåtet att fortsätta tillämpa nationella begränsningar eller förbud mot handel med livsmedel som tillsätts andra vitaminer och mineraler än de som förtecknas i bilaga 1 och i de former som anges i bilaga 2. Vi kan fortsätta begränsa skadliga ämnen som t.ex. germanium och vanadin.

6. Lista över vissa andra ämnen. Aminosyran L-tryptofan klassificeras som läkemedel om den inte ingår naturligt i protein eller används som berikningsmedel i vissa livsmedel för särskilda näringsändamål, vilket regleras i föreskrifter.

Enskilda regler som t.ex. begränsningen av tryptofan och som har med läkemedelslagstiftningen att göra påverkas inte av förslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionens konsekvensanalys kommer förordningen inte att innebära någon börda för företagen. Enligt Livsmedelsverkets bedömning kan dock behovet av intagsberäkningar medföra krav på ökade resurser både vad avser livsmedelsdatabaser, kontroll av tillförlitlighet och utveckling av metodologi för såväl faktiska som simulerade intagsberäkningar.